

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 389/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen diabeteslasten perheiden jaksamista tukevien toimien edistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Päivi Räsäsen / kd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 389/2025 vp:

Miten hallitus tukee diabetesta sairastavien lasten perheiden jaksamista ja

kuinka hallitusohjelmakirjauksen tavoitetta diabetesta sairastavan lapsen omaishoitajaksi ryhtymisen mahdollistamisesta edistetään?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lapsen tai nuoren sairastuminen diabetekseen on kriisi koko perheelle. Sopeutuminen sairauden kanssa elämiseen voi kestää koko lapsuus- ja nuoruusiän. Ei ole harvinaista, että lapsella ja vanhemmalla on monenlaisia pelkoja, kiukkua, alakuloa sekä muunlaisia reaktioita sairastumiseen liittyen.

Psyykkistä tukea diabeteksen kanssa elämiseen tarjoavat hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin mielenterveyden ammattilaiset ja vertaistukijat. Tarvittaessa psykologinen tuki niin lapselle, nuorelle kuin vanhemmillekin aloitetaan heti sairastumisen jälkeen. Tuen tarvetta on syytä arvioida myös myöhemmin. Ammattilaisten tarjoaman tuen lisäksi vertaistuki on arvokasta, sillä se yhdistää saman kokemuksen jakavia ihmisiä ja mahdollistaa kokemusten sekä selviytymiskeinojen jakamisen.

Diabetesliitto ja Kela järjestävät sopeutumisvalmennusta sairastaville ja heidän perheilleen. Myös osa hoitopaikoista ja paikallisista diabetesyhdistyksistä järjestää diabeteskursseja. Tietoa kursseista ja niille hakeutumisesta saa hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin diabetespoliklinikoiden sairaanhoitajilta, sosiaalityöntekijöiltä, Diabetesliitosta ja Kelasta.

Hyvinvointialueet järjestävät omaishoidon tukea määrärahasidonnaisena sosiaalipalveluna. Omaishoidon tuen myöntämisperusteista säädetään laissa omaishoidon tuesta (937/2005, omaishoitolaki) ja hyvinvointialueet voivat tarkentaa myöntämiskriteereitä lain asettamissa puitteissa. Hoidon tai huolenpidon tarve perustuu omaisen tai läheisen terveydentilan tai toimintakyvyn heikentymiseen tai vammaisuuteen. Palvelutarpeen arvioinnissa kartoitetaan yksilöllinen tuen tarve

ja millä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla tai tukitoimilla siihen pystytään parhaiten vastaamaan. Lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista. Omaishoidon tuen arvioinnissa huomioidaan lapsen ikätasosta poikkeava päivittäisen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarve. Lisäksi lasta koskevissa sosiaalihuollon toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

Hallitus korostaa omaishoidon arvokasta roolia suomalaisessa palvelujärjestelmässä ja pitää omaishoitajia yhteiskunnan merkittävänä voimavarana. Hallitusohjelman mukaisesti omaishoidon osalta on selvitetty tarpeita hyvinvointialueille suuntautuvalla ohjauksella ja koulutuksella sekä selvitetty hyvinvointialueilla käytössä olevia omaishoidon tuen myöntämisperusteita (Sopimusomaishoidon tilannekuva 2024, THL). Tilannekuvan selvittämisen rinnalla käynnistettiin omaishoidon kansallinen ohjaus. Käynnissä olevaa kansallista omaishoidon ohjausta ja hyvinvointialueille tarjottavaa tukea jatketaan vuoden 2026 loppuun. Lasten omaishoidon tuen myöntämisperusteita tarkastellaan kansallisen ohjauksen yhteydessä. Lisäksi omaishoidon tuen väliinputoajista kootaan tietoa THL:n valmistelussa olevaan erilliseen julkaisuun. Vuonna 2026 julkaistaan omaishoidon opas hyvinvointialueille, joka sisältää myöntämisperusteiden lisäksi muita käytäntöjä omaishoidon järjestämisen tueksi sekä omaishoitajan jaksamisen tukemiseksi.

Helsingissä 28.11.2015

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso